

Eesti Vabariigi Valitsus
Stenbocki maja
Rahukohtu 3
15161 Tallinn

Meie 20.05.2020 nr 4/118

Ettepanekud koroonaviirusest tingitud majanduskriisi mõjude leevendamiseks

Lugupeetud peaminister Jüri Ratas!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) pöördub Vabariigi Valitsuse poole ettepanekutega, mis aitaksid meie hinnangul tänast ja tõenäoliselt ka järjest süvenevat negatiivset majandusolukorda leevendada.

1. KredExi toetusmeetmete täiendamine

Eesti ettevõtjad vajavad kriisi üleelamiseks ja sellest väljumiseks endiselt KredExi toetusmeetmeid. Samas oleme saanud ettevõtjatelt tagasisidet, et tänaseid KredExi kriisimeetmeid on vaja täiendada. Eelkõige tuleb leevendada piiranguid seoses laenukäendusega. Tingimuste leevendamine on vajalik peamiselt seetõttu, et paljudesse sektoritesse jõuab kriis hiline misega. Üheks selliseks sektoriks on näiteks töötlev tööstus, mis on Eesti majanduse ja ekspordi mootor. Seetõttu tuleb tagada piisav käenduste võimekus, et ka mõne kuu pärast oleks veel võimalik laenukäendust taotleda. Järgnevalt esitame oma konkreetsemad ettepanekud seoses KredExi meetmetega.

- a) KredExi maksimaalne koguvastutus panga ja liisinguandja ees on täna limiteeritud ega või ületada 15% panga ja liisinguandja poolt teenuse raames väljastatud käenduste kogusummast. Selline piirang võib olla piisav tavaolukorras, kuid kriisisituatsioonis on see liiga madal ning ei pruugi pankasid motiveerida uusi likviidsuslaene väljastama või olemasolevaid laene ümber kujundama. Eelkõige vähendab selline piirang pankade kindlustunnet, kas ja kui suures ulatuses on ikkagi laen riigi poolt tagatud, kui paljud ettevõtjad ei suuda lühikese aja jooksul oma maksekohustusi panga ees täita ning on oht, et KredExi maksimaalne koguvastutus võib kiiresti täituda. Kaubanduskoda teeb ettepaneku kehtestada käenduste kogu vastutuse piiriks 40% olemasolevatel laenudel ning kaotada käenduste kogu vastutuse piir uutel laenudel. Lisaks võiks kaotada käenduste ressursi jaotuse olemasolevate ja uute laenude vahel.
- b) Kui täna on erakorraliste toetusmeetmete maksimaalse summa piir 10 miljonit eurot ettevõtja kohta, siis peame vajalikuks seda piiri tõsta 20 miljoni euroni, et senisest suuremas mahu aidata likviidsusraskustesse sattunud ettevõtjate.
- c) Teeme ettepaneku suurendada pankade otsustuspädevuses olevate käenduste summa piiri.
- d) Lisaks teeme ettepaneku vähendada KredExi käendustasusid, mis on täna ettevõtjate hinnangul liiga kõrged.

- e) Kaubanduskoda ei pea põhjendatuks, et jae- ja hulgikaubandusettevõtja käibekapitali finantseerimise ning ehitussektoris tegutseva ettevõtja korral on käenduse ulatus vaid kuni 60% tagatavast laenust, kuid teistel sektoritel kuni 90%. Teeme ettepaneku tõsta ka jae- ja hulgikaubandus- ning ehitusettevõtjate puhul käibekapitali finantseerimise käenduse määr 90%-ni.
- f) Teeme ettepaneku laiendada käenduste ulatust kinnisvarasektori laenudele, kus kinnisvara rahavood on otseses sõltuvuses üürniku tegevusest, kuid kus osapooled ei kuulu samasse konsolideerimisgruppi.

2. Toetusmeetmete tingimused vajadusepõhisemaks

Olemasolevate toetusmeetmete tingimuste muutmisel või uute toetusmeetmete kavandamisel tuleb senisest paremini tagada, et toetust saavad taotleda vaid need ettevõtjad, kelle tegevust on kriis kõige rohkem negatiivselt mõjutanud. Hetkel oleme mitme toetusmeetme (nt väikeettevõtjate toetusmeede) puhul täheldanud, et toetust on võimalik taotleda sisuliselt igal ettevõtjal sõltumata sellest, kas ja kui palju on kriis ettevõtjat mõjutanud. Leiame, et toetusmeetmed peaksid olema sihitumad ja vajadusepõhisemad, et aidata üksnes neid ettevõtjaid, kes on kriisi käigus ja pandeemia tõttu kõige rohkem kahju saanud. Seega, kuna ressursid on piiratud ja kõigile ei ole võimalik riigil toetust maksta, siis tuleb eelistada toetuse maksmisel neid, kes vajavad toetust kõige rohkem ja, kus probleemid on tekkinud seoses pandeemia ja eriolukorraga. Oleme sama ettepaneku teinud 05.05.2020 kirjaga nr 4/109 ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusele. Lisaks peame toetusmeetmete puhul oluliseks, et need oleksid läbipaistvad, kohtleksid ettevõtjaid võrdselt ning tagaksid seeläbi ka ausat konkurentsi.

3. Töötasu hüvitise maksmise perioodi pikendamine

Peame vajalikuks töötasu hüvitise maksmise jätkumist ka pärast mai lõppu. Toetusmeetme pikendamist peame vajalikuks esiteks seetõttu, et kriis ei alanud igas sektoris eriolukorra väljakuulutamisega, vaid jõudis või jõuab kohale hilinemisega, näiteks tööstussektoris või ehituses. Teiseks vajavad toetusmeedet suvekuudel jätkuvalt need ettevõtjad, kellele kriis on avaldanud kõige negatiivsemat mõju ja kelle tegevus ei taastu kiiresti ka pärast eriolukorra lõppemist.

Samas juhime tähelepanu sellele, et töötasu hüvitise maksmise perioodi pikendamisel tuleb vaadata üle ka senised toetuse saamise tingimused. Leiame, et toetustingimusi tuleb muuta rangemaks, et toetust saaksid taotleda vaid need ettevõtjad, kes on suuremates raskustes. Senisest sihitum ja vajadusepõhisem lähenemine vähendaks ühelt poolt Töötukassa kulusid, kuid samas võimaldaks ka suvekuudel hädas olevatele ettevõtjatele toetust maksta.

4. Strateegilisse väliskommunikatsiooni panustamine

Kaubanduskoda peab oluliseks, et Eesti riik panustaks praeguses olukorras ka strateegilisse väliskommunikatsiooni. Eesti peab läbi välisesindust ja muude kanalite andma välisriikidele (eelkõige ettevõtjatele ja turistidele) selge signaali, et Eestis on ohutu viibida ning koroonaviiruse epideemia on siin lõppenud ning selle ohjeldamisega saadi siin edukalt hakkama. Sellise sõnumi levitamine on oluline näiteks kaubavahetuse, turismi, välisinvesteeringute kui ka välistöõjõu kontekstis. Meil tuleb jätkuvalt panustada

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

sellesse, et Eesti paistaks silma positiivselt ja oleks jätkuvalt nii investeringute kui reisimise sihtpunktina atraktiivne.

5. Avaliku sektori investeringute säilitamine või suurendamine

Peame jätkuvalt oluliseks, et avalik sektor (keskvalitsus, KOV-sektor, kaitseinvesteringud jne) ei asuks vähendama selle või ka järgnevate aastate avaliku sektori investeringute mahtu. Avalik sektor võiks pigem otsida võimalusi, kuidas ettevalmistamisel olevaid investeringuid varasemaks tuua. Seega võiks investeringute mahtu isegi suurendada, kuid peame positiivseks ka seda, kui maht jääb summaliselt vähemalt varasemalt planeeritud tasemele.

6. ELi järgmise perioodi rahaliste vahendite kiirem kasutuselevõtt

Lisaks tuleb kiirendatud tempos edasi minna Euroopa Liidu 2021-2027 toetusmeetmete planeerimisega, et uue perioodi meetmeid saaks vähemalt osaliselt kasutama hakata juba 2021. aasta algusest. ELi toetuste kiirem kasutuselevõtt aitab elavdada majandust. Varasemate finantsperioodide algusest on teada, et meetmete käivitamine on võtnud alati aega, mistõttu tuleks tänases olukorras, kus on eeldada, et majanduskriis kestab kauem, panustada sellesse, et meetmete käivitamine toimuks nii kiiresti kui võimalik. Leiame, et tuleval perioodil on ettevõtluse valdkonnas oluline erilist rõhku pöörata ettevõtete innovatsioonivõimekuse, tootearendusvõimekuse, ekspordivõimekuse ja digilahenduste kasutuselevõtu toetamisele nii tehnoloogilises kui ka kompetentside arendamise võtmes.

Kaubanduskoda on jätkuvalt valmis igakülgse Vabariigi Valitsusega koostööd tegema, et aidata võimalikult kiiresti kaasa Eesti majandusolukorra taastumisele.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Toomas Luman

Juhatuse esimees

Koostanud: Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070